

KÜRESELLEŞME KARŐISINDA ULUS DEVLETLERİN DURUMU*

Kusein İSAYEV**

THE STATUS OF THE NATION-STATES IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION

Summary

The author focuses on the theory of globalization and the nation-states in this article. It is argued that the nation-states loose their power and sovereignty during the globalization process. Moreover, the author explains the current World system as developed countries vs. under-developed countries. Furthermore, he argues that this division could be explained by East and West division. However, this division has changed its content at present and it is re-shaped as North and South. The author advocates that there are North American, European, Chinese, Arabic, Israeli, Japanese and Russian approaches to globalization, but South America, Africa and some Asian countries lack such an approach, thereby risking the failure of adaptation to global developments.

I. Küreselleşme teorisi ve Kuzey-Güney sorunları

XX. yüzyılda sosyal bilimlerin genel ilgisini sosyoloji, siyaset bilimi, sosyal felsefe, ekonomi teorisi ve demografi gibi daha çok küreselleşmeyle ilgili sorunlar çekmektedir. Bugün küreselleşmenin gelişmesi, özellikleri ve yönleri dünyanın her yerindeki zararları ve sonuçları, küçük ve büyük ülkelere olan etkileri teorik ve pratik yönden ayrıntılarına kadar incelenmiőtir. Küreselleşme sonucunda ulaőılan noktalar konusunda henüz bir karara varılamamıőtır.

Küreselleşme Şöyle açıklanmaktadır:

1. Dünya tarihinin olgunluęa eriőmesi (K. Marks).
2. İnsanı uygarlığın temelini atılması (Y. Zamoőkin).
3. Dünyanın bütünselliği veya küreselleşmenin kapitalizme dönmesiyle 'terminal bunalımına' geçiő dönemi (İ. Vallersteyn).

* Bu bildiri 25-27 Kasım tarihlerinde Kocaeli'nde gerçekteőtirilmiőt olan Türk Dünyası Sosyoloğlarının Birinci Kurultayı'nda sunulmuőtur.

** Prof. Dr., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Biőkek, Kırgızistan.

4. Küreselleşme, XX. yüzyılın sonunda meydana gelmiş olan sosyolojik değişimin yeni bir türüdür (M.Elbrou).

5. Küreselleşme, ülkeler, insanlar ve mekânların sıkı temasta bulunmasıdır (E. Gidens).

6. Küreselleşme, insanîyetin sosyal bakımdan bütünleşmesini sağlayan bir adımdır (R. Robertson, P. Ştomka).

7. Küreselleşme, 'tehlikenin ortaya çıkmasına neden olur ve başı boşluğu' yaratır ve zorbalığı güçlendirir (U. Bek, İ. Gayatung).

8. Küreselleşme başı boşluğa ve tehlikelere direnemez. Küreselleşme bölgeler, mekânlar arasındaki savaş ve kavgaların oluşmasına neden olmaktadır (Z. Vidoyeviç).

9. Küreselleşme üç teoriden oluşmaktadır: emperyalizm teorisi, bağımlılık teorisi, dünya sistemi teorisi (Ştomka).

10. Küreselleşmenin geleceği karanlıktır ve burada bölgesel çatışmalar şüphesiz çoğalır ve toplumsal aşamanın üç türü meydana çıkabilir.

a) Global faşizm

b) Global sosyal-demokrasi

c) Global sosyalizm ('Sotsis' dergisi, 2005, № 4).

Demek ki, bilim adamlarının ve düşünürlerin küreselleşmenin önemi ve geleceğiyle ilgili çeşitli ve zıt görüşleri vardır. Buna rağmen günümüzde küreselleşmenin sosyal durumun yeniden doğuşu için kendine âit tarihî, iktisâdî, sosyo kültürel koşulları, yöntemleri ve neticeleri vardır. Küreselleşme, bütün ülke ve toplumların her alanına yayılmaktadır. Bunun yanısıra 'küreselleşen iktisat', 'küreselleşen medeniyet', 'küreselleşen siyaset', 'küresel insanî toplum' gibi kavramlar ortaya çıkmış ve bu kavramlar bilimsel araştırmalarda, yayınlarda, siyasetçilerin konuşmalarında yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır. Küreselleşmede zıt görüşler olmakla beraber gün geçtikçe ona karşı faaliyetler sosyal ve siyasî bakımdan güçlenmiştir.

Böylece küreselleşme insan faaliyetlerini ve onların bir araya gelme çabalarını düzenli olarak zaman ve mekânı kendi içine almaktadır. Küreselleşme, ekonomiyi, kültürü ve sosyal yaşamı genellemeye yönelmektedir.

Yeni çağın insan oğlu ve toplumdan arayacağı şartlar, uygarlığı ve dünyadaki hayatı koruyabilmek ve sorumluluğu üzerine almaktır. Zorbalık, her türlü çatışmaların çoğalması ve küreselleşmenin insan faaliyetine tehlike yaratması olasılığını ve daha birçok sorunu gündeme getirmektedir. Küreselleşmenin gerçekleşmesi doğrudan veya dolaylı olarak insana zarar getirmekte ve çevre sorunlarını da oluşturmaktadır.

XXI. yüzyılın başında tekniğin gelişmesi sebebiyle ortaya çıkan değişmeler insan hayat tarzını olumlu veya olumsuz yönden etkilemiştir. Tarihte ilk defa insan faaliyetinin sınırlanması veya hayat kalitesiyle ilgili sorunlar ortaya çıkmıştır.

Dünya, günümüzdeki küreselleşme koşullarında 2 gruptan oluşmaktadır:

a). Birinci dünya - çok gelişmiş ülkeler

b). İkinci dünya - geride kalan ülkeler

Araştırmacı, siyasetçi ve gazeteciler böyle yapı örneğini Kuzey ve Güney olarak nitelendirmektedirler. Son elli yılda uluslar arası ilişkiler 'soğuk savaş' temelinde kaynaklanan barış içinde hayat sürdürme kuralına dayanılarak düzenlendi. Günümüzde ise Kuzey ve Güney ilişkileri 'soğuk çevre' (dünya) olarak açıklanmaktadır. Güney'in ahlâkî değerleri, yaygın ve adetâ donüßen ahlâk kurallarının temelinde yaşamını sürdürme gelmektedir. Kuzey ve Güneyden oluşan dünya sistemi aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır.

a). Birinci dünya Kuzey'dir

b). İkinci dünya Güney'dir.

1. Günümüzde her savaşın ortaya çıkma sebeplerinin değişik değişik olması rağmen bunun küreselleşmeyle doğrudan ilişkisi vardır. Dünyada 1980-95 yılları arasında ulusal, etnik ve dinî ayrımcılık nedeniyle ortaya çıkmış olan 72 savaş olmuştur. Bu tür savaşlar 1995'ten sonra da devam etmiştir. 1999'da Yugoslavya'nın yanında Angola, Liberya, Sudan'daki gibi iç savaşlar, kırgınlar Ruanda, Bosna, Hırvatistan, Kosovo ile Metohiya, Çeçenistan ve Makedonya'da gerçekleşen savaşın tekniğine benzemektedir. ABD'nin Afganistan'a saldırıları ve Irak'ı işgâl etmesi göze çarpıcı örneklerden biridir. Söz konusu savaşlar küreselleşmenin sadece silâh kullanma siyaseti değildir. Burada bu konuyla ilgili iki farklı düşünce de ele alınmaktadır.

Kuzey ve Güney'in zorbalığa dayanan ilişkileri sadece küreselleşme bağlamında değildir. Bu ilk önce Batı'nın kendine benzetme ve Güney'in özelliklerini ortadan kaldırmaya yönelik gösterdiği çabadır. Kuzey'in daha doğrusu Batı'nın sağlam toplum kavramını Güney'e zoraki bir şekilde yayma işlemleri küreselleşmenin temelinde darbe vurur ve zayıflatır.

2. Kuzey ve Güney sorunlarının diğer kısmı zengin ve yoksulların dengesizliğinin artması ve dünyada çok az maddî kaynağa sahip olan Güney nüfusunun çoğalmasındır. Bu durum sosyal, mânevî ve medenî unsurlara bağlıdır. Aşağıda bu konuda örnekler verilmiştir:

XX. yüzyılda yaşamış olan en zengin beş ülkeyle diğer geride kalan ülkelerin maddî gelirleri 1960'ta 30:1 olarak farklılık göstermiş, bu oran 1990'da 60:1, 1997'de 74:1 olmuştur. Sonuç olarak küreselleşme zengin ülkelerin daha da zenginleşmesine uygun koşullar sağlamakta ve geride kalan ülkelerin yoksullaşmasına yol açmaktadır.

XX. yüzyıl dünya nüfusunun %20'si dünya servetinin %80'ine sahiptir. Başka bir deyişle 2.7 milyar nüfusun ancak 358 milyonu bundan faydalanmaktadır. Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreteri Kofi Annan 53. genel kurulda yaptığı konuşmada şöyle demiştir: «Küreselleşme, milyonlarca insanın güncel hayatında önemli bir rol oynayan ve onların maddî varlığını olumsuz yönden etkileyen bir güçtür». Bu acı olay genel olarak Güney halkının durumuna âittir. Ekonomik durumun açtığı sıkıntılar, yoksulluk ve işsizlik oranının çoğalması ile bu gibi kimlerin kendi memleketini terk etmesi dünyadaki göçmen sayısını arttırmaktadır.

Günümüzde küreselleşme Kuzey ve Güney bölgeleri arasındaki ilişkilerin olumsuz görünüşlerine, doğru bilgiye ulaşabilmek imkânlarının kısıtlanmasına, farklı dindeki toplumların birbirine karşı olmasına, toplumsal adaletin istikrarlı bir durumda olmamasına, toplumsal başı boşluğa ve kanunların birbirine uymamasına, ekonomik gelişmeyle hayat standartı arasındaki bağlantının kopmasına ve devlete ait kurumların görevlerini yerine getirmemesine yol açmaktadır.

II. Uygarlıkların küreselleşme süreci

Küreselleşme insan toplumunun şekillenmesine yönelmektedir. Ulus ve devlet (megatoplum) küreselleşmenin ilk aşamasında bulunmaktadır. Bununla birlikte XXI. yüzyılın başlangıcında dünyada hâkimiyete sahip olan uygarlıkların stratejileri farklı olarak ortaya çıkar, şekillenir. Bunlar kendi başına anlam taşır ve bunların etkileri artmaktadır. Bunlar şöyle açıklanabilir:

1. Kuzey Amerika stratejisi, savaş kuvvetleri, maddî destek, kitle iletişim ve teknoloji aracılığıyla ABD'nin çıkarlarını ve ulusal zenginliklerini yaymaktır.

2. Avrupa stratejisi, siyasî ve ekonomik entegrasyon aracılığıyla Avrupa çıkarlarını ve ulusal zenginliklerini yaymak ve idare teşkilâtlarını oluşturmaktır.

3. Çin stratejisi, iç siyasî ve iktisâdî seferberlik ve etnik göçüyle Çin uygarlığının zenginliklerini ve çıkarlarını yaymaktır. Bununla beraber dünya çapında Çinlilerin ortak değerlerini oluşturmak ve denetim altına almaktır.

4. Arap stratejisi, nüfus oranını arttırmak, Arap toplumuna ait İslâmî ve dinsel zenginlikleri birçok mescit aracılığıyla yayma işini yoğunlaştırmanın yanında Arap Uygarlığının ulusal zenginliklerini ve çıkarlarını yaymaktır.

5. Yahudi İsrail stratejisi, İsrail ülkesine insânî ve maddî kaynaklar aktarmak vasıtasıyla Yahudi uygarlığının ulusal zenginliklerini ve çıkarlarını yaymaktır.

6. Japonya başta olmak üzere Uzak Doğu ülkeleri ise XX. yüzyılın sonunda hızla geliştiği, yeni teknoloji ve bilimin sayesinde dünyaya örnek olabildiği için Asya ile Pasifik Okyanusu arasındaki bir köprü olarak adlandırılmıştır.

Gelişme Doğu'ya doğru yönelmektedir. Doğu'nun ahlâkî, samimî, adaletli ve doğayla uyum sağlamak gibi değerleri gün geçtikçe küreselleşmede destek kazanmaktadır. Japonya ve diğer Uzak Doğu ülkelerinin ahlâkî değerlerinin, bilgeliğinin, adaletinin, gerçekliğinin, insancılığının, bilime ve yeniliğe dayanan değerlerinin ve çıkarlarının Doğu'nun küreselleşme stratejisinin temelini oluşturma ihtimâli bulunmaktadır ve geleceği de vardır.

Bundan yola çıkarak son yıllarda Uzak Doğu ülkelerinin amaçlı faaliyetlerinin verimli olacağı ve ABD ile Batı'dan yayılan küreselleşmeye karşı durabileceği şüphesizdir.

7. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Rusya, istikrarlı gelişmenin ve uygarlaşma stratejisinin üzerinde yoğun bir şekilde çalışmaktadır. Çeşitli siyasî, ekonomik ve askerî (meselâ, Merkezî Asya işbirliği: Şangay kurumlar işbirliği: Avrupa ve Asya uygarlıklarını temelini atma ve geliştirmeye yönelik çalışmaları Birleşmiş Milletler Teşkilâtı dairesi içinde Avrupa Asya işbirliğini genişletebilme amacıyla)

kurum organizasyonlarını oluşturmak, Hristyan dinini yaygınlaştırmak ve sağlam bir ülke olarak ayakta durabilme çabaları Rusya'nın XXI. yüzyılım başlangıcındaki durumunu göstermektedir. Rusya istikrarlı gelişmenin kaynağı olan bilime son zamanlar önem vermeye başlamıştır.

Afrika, Güney Asya ve Latin Amerika ülkeleri yavaş yavaş küreselleşme etkisine uğramaktadır. Dünya bankası ve küreselleşmenin diğer temsilcileri bu ülkelerde verimli çalışmalar yürütmektedir. Son zamanlarda orada yaşayan halk ekonomik, toplumsal ve siyasî özgürlüğe kavuşma isteğiyle beraber kendi kimliğini kaybetmeden bilime, kültüre, modern teknolojiye sahip olmayı arzu etmektedir.

Türk dilli halklar ve ülkeler uzak ve komşu ülkelerin küreselleşmesinin ve çeşitli uygarlıklarının etkisi altında kalmaktadırlar. Böyle bir durumun tarihî sebepleri vardır.

III. Günümüzde Türk Dünyasının Yeri

XXI. yüzyıl başlangıcında küreselleşme ve uygarlıkların kendi aralarında oluşturduğu rekabet şartlarında dünyanın her köşesinde yaşamakta olan milyonlarca Türkün ve sıradan Türk halkının kaderi nasıl olacak, önceden kimdik, şimdi kimiz ve sonra kim olacağız gibi zor sorulara cevap arayan Türk var mı? Bunlar üzerinde kafa yoranların kaderini düşünmeden güncel hayatını güç belâ sürdürenlerin sayısı ne kadar? Bu soruların bir kısmının cevabını geçmişte uzaklara dayanan tarihin sayfalarından buluruz, diğer bir kısmını da ortak Türklerin hayatı üzerine yapılan araştırmalardan öğreniriz.

Eski tarihte kaydedilen bilgilere göre bugünkü Türklerin ataları çeşitli dünya uygarlıklarının ve inançların etkisinde kalmıştır. Bu konuda bazı tarihî bilgiler dikkatimizi çeker:

1. Tanrıçılık inancı, dünyadaki büyük dinlere (İslâm, Budizm ve Hristyan) kadar ortaya gelmiş bir din olarak Asya, Altay, Moğolların inancı ve anlayışında olmuştur. Bunun temsilcileri Türklerdir. Bu inanç yüzyıllar boyunca göçebe halk uygarlığının bir ideolojisi olmuştur. Anıtlar ve destanlara göre atalarımız Tanrıya tapınmışlardır. Tanrı, gök ve dünyayı yaratmıştır. Bunların arasında insanoğlu yaratılmıştır. İnsanoğlunun yöneticisi olarak Türklerden Kağan seçmiş,- diye Kültigin yazıtında anlatılmaktadır. Bu inanç günümüzde de Türklerde özellikle Kırgız, Kazak, Tatar ve Altaylarda korunmaktadır.

2. M.Ö. V-III. yy Sümer Uygarlığının kurucu ve temsilcilerinin Türkler olduğunu arkeolojik, lingüistik, toponimik ve diğer araştırmalar ispat etmektedir.

XXI. yüzyılımın ünlü araştırmacısı ve düşünürü Oljas Süleymenov'un *Şimername* adlı meşhur eseri vardır. Söz konusu eserde Türk ve Sümer dilleri arasında yakından ilişki olduğu, Sümercedeki birçok kelime ve kavramın Türkçe'den türediği, birçok ses ve anlambilimsel şemalar incelenerek kanıtlanmıştır.

3. Türkler, göçebe uygarlığı ve kültürünü kurmuş ve geliştirmişlerdir. Bu sebeple insanlık tarihinde anlamlı bir iz bırakmışlardır. Türklerin göçebe hayatı onlara ekonomik faaliyeti, ticareti, savaş tekniğini ve güçlü bir hayat kurabilmeyi

öğretmiştir. Arnold Toynbee'ye göre Göçebe hayat insanoğlunun büyük bir zaferidir. Türkler, dünyada ilklerden olarak atı beslemiş ve atlı göçebe kültürünü oluşturmuşlardır. Kaşgarlı Mahmut'un ünlü *Divânü'l-Lugati't-Türk* eserinde at önemli bir yer tutmuştur: Kuş kanıyla, yiğit atıyla; at Türklerin kanatıdır; kuş istediği yere nasıl ulaşırsa, Türkler de atıyla aynen bu şekilde ulaşır. Bu görüşler Türklerin yüzyıllardır dünyayı gezen göçebeler ve kısa zaman içinde uçsuz bucaksız topraklara sahip olmasıyla doğrudur.

4. Atilla (Türkçe'de Adil ve Edil, Almanca'da Etsel, İskandinavca'da Artala, İspanyolca'da Atila, Çince'de Etil olarak) ismi Asya ve Avrupa dillerinde uzun yıllardır dolaşmıştır. Hun İmparatorluğunu (M.S.VI-V.yy) genişletmiş ve ona önderlik etmiş olan Atilla, bunun yanı sıra Avrupa'yı barbarlıktan kurtarmış ve onlara giyim kuşam giydirmiş, at arabasının nasıl kullandığını ve kültürü öğretmiştir. Asya'nın geniş topraklarında bulunan Uygur Devleti (745-840), Kırgız Devleti (840-1207), Karahanlı Devleti (840-1212), Selçuklu Devleti (1040-1308), Türk Moğol İmparatorluğu (1206-1265), Timurlular Devleti (1378-1405), Hint-Türk Devletleri (1526-1858), İran Safeviler Devleti (1502-1736) ve Doğu Avrupa'da (Kazan, Astrahan, Kasım, Kırım, Nogay ve Sibir Hanlığı gibi) küçük Türk Devletleri (XV-XVII. yy) ile Orta Asya Türkleri (Buhara, Hive, Hokand ve Kâşgar gibi) komşu olarak yaşamışlardır.

Demek, Türkler, çeşitli mekânlarda ve bölgelerde toplumsal olarak bir araya gelip devlet kurmuşlar ve farklı dilde konuşan komşularını hakimiyet altına almışlardır.

5. Avrupa aydınlanma ve Rönesansı'ndan 350-400 yıl önce yani XI-XIII. yüzyıllarda Merkezî Asya'da bilimin sayesinde matematik, gökbilim, mimarlık, sanat, edebiyat ve felsefe bilimleri gelişmiştir.

Netice itibariyle, XV-XVI. yüzyıl Avrupa kültürü ve Rönesans temelinde bütün Asya ve özellikle Türklerin kültüründeki sanat, mimarlık ve bilimdeki başarılarını tarih sayfalarından okuyabiliriz.

Osmanlı İmparatorluğu (1299-1922) uzun yıllar yaşamını sürdürmüş, diğer Türk-İslâm ülkelerinden ileri çıkabilmiş, Avrupa, Asya ve Afrika ülkelerinden farklı olarak ekonomik, siyasî ve kültürel gelişme bakımından kuvvetli bir memleket olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu Türk uygarlığının bayrağını yükseklere kaldırabilmiş, başına devlet kuşu konduğu zamanlar da olmuş ve Türklerin kültürel değerlerini uygarlığının ışıklarıyla herkese anlatabilmiştir. Bu örneklerde açıklandığı gibi, Türkler eserler aracılığıyla Türk dilini, kültürünü, dünya görüşünü, geleneklerini yaymak ve Türk uygarlığını oluşturmak amacıyla akıllardan silinmeyecek anıtlar bırakmışlardır.

Elbette, Türklerin tarihî yolu istikrarlı olmamıştır. Türkler, savaşçı bir halk olduğu için bazen zaferler kazanmış, bazen de mağlubiyete uğramıştır. Ancak hiçbir zaman Türk kimliğinin yüzüne kara çıkartmadan gururla bunu taşımıştır.

Fakat XVIII. yüzyıl Türk toplulukları için iç karartıcı bir dönem olmuştur. Bu dönemde İtil nehri kıyısında, Sibiryâ topraklarında, Güney Kafkasya'da ve Orta

Asya'da yaşayan Türkleri Rus İmparatorluğu zaptetmiş ve Orta Asyadaki Türkler Sovyet Birliği'nin hakimiyetinde bulunmuştur.

Avrupa'nın büyük devletleri Antanta Birliği'ni kurup, her alanda başarılarla ulaşarak Osmanlı İmparatorluğu'na savaş açmışlar ve yenilgiye uğrayan Osmanlı İmparatorluğu anlaşmak zorunda kalmıştır.

Mustafa Kemal'in önderliği altındaki millî güçler vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı için olan zor mücadelenin sonucunda Türkiye Cumhuriyetini kurup, 623 yıl hayatını sürdüren Osmanlı İmparatorluğu (1299-1922) ortadan kalkmıştır. Bu şekilde dünya haritasında Türkiye Cumhuriyeti demokratik, sosyal ve millî ülke olarak yerini aldı. 1924'te düzenlenen anayasa 1937'de bazı eklemeler ve düzeltmeler yapılarak ve Türkiye milletçi cumhuriyettir ifadesi eklenerek Türkiye Cumhuriyetinin teşkilatlanması tamamlanmıştır.

Avrupa'nın çeşitli olaylarını engelleyerek uzak ve komşu ülkeleri arasında bilim, kültür, bakımından gelişmiş olan Türkiye, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tarihte önemli yer almıştır.

XX. yüzyılın ilk yarısında bağımsız Türkiye Cumhuriyeti, Türk uygarlığı ile dirençli olarak tek başına kalmıştır. Türkiye'nin 85 yıldan beri bağımsız bir şekilde gelişme faaliyetleri ve yıllardan beri olan çabaları sonuca ulaşmış 2005'te AB üyeliği için müzakere yolu açılmıştır. Bu müzakereler hem Türkiye hem de bütün Türk halkları için her alanda ilerlemeye imkân sağlamaktadır.

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra (1991) Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan halkları bağımsızlıklarını kazandılar. Diğer Türk halkları da Rusya, Çin, Ukrayna, İran, Irak ve Afganistan ülkelerindedir.

Küreselleşme ve uygarlıkların rekabetinin söz konusu olduğu Türk halkları kendine ait olan kahramanlığı gösterememektedir. Bence, bunun birkaç tarihî sebep vardır:

1. Türklerin sosyal, manevi ve kültürel durumu zayıflamış bir durumdadır. İç dünyası veya ruh hali, huy, bağımsızlık duygusu, ahlâk ve olgunluk gibi özellikleri aşağı seviyededir.

2. Uzun zamandır çeşitli din, kültür ve uygarlık çatısı altında beraber olan Türklerin kardeşlik duyguları azalmaktadır. ABD ve Batı Avrupa'nın kuvvetli ülkeleri, askerî ve ekonomik bakımdan bir kurumda olan müttefik ülkeler Türk dünyasının birleşerek sosyal ve siyâsi kuvvetli bir devlet olmasını pek istemezler.

3. Rusya ve Sovyetler Birliği'nde olan ve XX. yüzyılda bağımsızlığını kazanan Türk halkları kendi kimliğini anlamak ve ilerlemek için çaba göstermişlerdir. Bu ülkelerin ekonomik durumu, doğal servetleri ve sonradan gelmiş olan bağımsız ülke yöneticilerinin amaçları çok çeşitlidir. Araştırmacılara göre Sovyetler zamanında milletlerin özgürlüğü kısıtlanmış ve yöneticiler tarafından demokrasinin kanunları bozulmuştur.

4. Bağımsızlığı kazanan ülkelerin (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan) gelişme istikameti ve yolu, küreselleşme ve uygarlığın kanunlarına uymadığından istediği başarıya ulaşmamaktadır. Örneğin,

Kırgızistan'da son 15 yıl içinde sanayi ve tarımsal üretim parçalanmış, sosyal durum zayıflamış, işsiz sayısı çoğalmış, yolsuzluklar, siyâsi adaletsizlikler olmuş ve yöneticiler sırf kendilerini düşünmüşlerdir. Ülkede Avrupa ve Ruslaşma siyaseti yer almış ve millî çıkarlar geride kalmıştır. Kırgızistan'ın ekonomisi, sosyal durumu ve 2005 İlkbaharındaki seçimlerde yapılmış adaletsizliklerden dolayı millî hoşnutsuzluk ortaya çıkmıştır. Kırgızlar bu tür bir adaletsizliğe başkaldırdılar.

10 Temmuz 2005'te kanunlara uyarak yeni seçim yapıldı. Bu olaylar uzak ve komşu ülkeler için bir örnektir.

XXI. yüzyılda Türklerin tarihî sorumlulukları Türk uygarlığını yaşatma ve yeniden gelişmesi için gayret göstermekle beraber tarihte kendi yerimizi bulabilmektir.

Küreselleşmeyi ilerletmek, insanoğlu-toplum-doğa bağlantılarını düzeltmek, her Türkün her yönden gelişmesi için çaba göstermek, Türk uygarlığının korunmasına ve gelişmesine sebep olacaktır.

Atatürk'ün bu konuda Sovyetler Birliği dağıldığı zaman Türk milletinin hazır olması gerektiğini söyleyen sözleri bulunmaktadır. Bundan yola çıkarak Türkiye Cumhuriyeti (75 milyon nüfus) zengin bir ülke olarak bağımsızlığını kazanmış olan Türk halklarına ekonomik ve bilimsel (lise ve üniversite) yardımda bulunmaktadır.

Küreselleşme ve uygarlıkların gelişmesi ülkeler arası ilişkileri her yönden geliştirip yüksek bağlantılarını yönlendirerek büyük bir seviyeye ulaştırmaya yöneliktir. Kazakistan Cumhurbaşkanı N. Nazarbayev 2005 Şubat'ta yaptığı toplantıda Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'ın ekonomisini bütünleştirme konusunda girişimde bulundu. Bu girişim desteklenmeye ve yayılmaya lâyıktır.

Türk uygarlığının geleceği, şüphesiz onun kurucularına ve temsilcilerine, birliğine, dirençli olmasına, ortak kültürüne ve manevi dünyasının gelişme seviyesine bağlıdır. Küreselleşme zamanına uyarak uygarlığını yeniden yaratmayı ve XXI. yüzyılda globalleşmenin olumsuzluklarına karşı dirençli olabilmeyi sağlayabilecektir.